

דף כז.

עין משפט א

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ח ח"ח

והיכן היו הלוים שומרים. על חמשה שעריו הר הבית. ועל ארבע פנותיו מתוכו. ועל ארבע פנות העזרה מבחוץ שאסור לישב בערזה. ועל חמשה שעריו העזרה חוץ לעזרה שעדרי הכהנים שומרים על שער המוקד ועל שער הניצוץ. הרי שמונה עשר מקומות:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ח ח"ט

יעוד שומרים בלבשת הקרבן ובלבשת הפרכת ואחרי בית הփרת:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ז ח"ז

ואסור לכל אדם לישב בכל העזרה אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד שנאמר (שמואל ב ז-יח) (דברי הימים א יז-טז) ניבא הפלך דוד וישב לפניו ה". והסנהדרין שעיו יושבין בלבשת הגזית לא היו יושבין אלא בחציה של חל:

ג. כספ' משנה ואסור לכל אדם לישב בכל העזרה וכו'. בסוף פרק אלו אמרין (דף ו':) ופ"ק דתמיד (דף כ"ז) ופ"ב דיומא (דף כ"ה): ומה שכתב והסנהדרין שהיו יושבים בלבשת הגזית לא היו יושבים בחציה של חול. בפרק ב' דיומא (דף כ"ה). אמרין דלבשת הגזית הייתה בנויה החציה בקדש וחציה בחול מדקתי התם דזקן יושב במערבה ואי לאו דחציה בחול היכי מצי יתיב:

ען משפט ד

הרמב"ם הל' בית הבחורה פ"ח ח"ד

לפניהם מן החיל העזרה ^ב. וכל העזרה היתה ארך קפ"ז על רוחב קל"ה. ושבעה שערים היו לה. שלשה מן הצפון הסמוכים למערב. ושלשה מן הדרום סמוכים למערב. ואחד במזחה מכוון נגדי בית קדש הקדשים במצוע:

ען משפט ח

הרמב"ם הל' כל המקדש פ"ד הי"ח

ומ מגין גזברין מתחת ידי האמרכולין ^ל. ואין פוחתין בשלשה גזברין. והגזברין הם שגורבין כל הקדשות. ופודין את הנפקה מהן ומוציאין אותן בדברים הראוין להן להוציאין:

ען משפט ו

הרמב"ם הל' כל המקדש פ"ד הי"ז

ועוד מגין קתקולין ^ל להיות לפגן כמו הסגן לכחן גדול. ואין פוחתין מושנים. ומ מגין אמרכלין אין פחות

כ. כסף משנה לפנים מן החיל העזרה וכו'. בפייה דמדות (מ"א): ומיש ויז' שערם היו לה שלשה מן הצפון וכו' עד ואחד במזרח. בפרק קמא דמדות (מ"ד) ומיש בשערם שבצפון ושבדרום סמוכים למערב. שם בפי"ב (מ"א) ובشكلים פ"ז. ומיש ואחד במזרח מכובן נגדי בית קדשי קדשים באמצע. בפ' הרואה (דף נ"ד) שניינו לא יקל אדם ראשו נגדי שער המזרח שהוא מכובן נגדי בית קדשי קדשים:

ל. כסף משנה ומה שכח ומן גזברין מתחת ידי האמרכולין ואין פוחתין שלשה גזברים. משנה פרק אלו הם הממנים (משנה ב') ופירש"י בסוף הוריות גזבר ממנה על האוצרות שבמקדש. ומה שכח והגוזרים הם שగובים כל ההקדשות ופודים וכו':

מ. כסף משנה ומיש ועוד ממנים קתקולין להיות לסגן כמו הסגן לכ"ג ואין פוחתין מושנים. בירושלמי דשקלים פרק אלו הם הממנים (הלכה י"ב) ומוכח לה מקרה: ומיש וממן אמרכלין אין פחות מז'. במשנה בפ' הנזכר ובירושלמי שם מוכח מקרא דהיו ז' ובסוף הוריות Mai אמר רב חסדא אמר כלל ופירש"י אמר כלל שלא שמנונה על כלל ומן משיבין על דבריו. ומיש ומפתחות העזרה בידם רצה האחד לפתחה אינו יכול עד שייכנסו כל האמרכולין ויפתחו. בתוספתא פ"ב דשקלים:

מִשְׁבָּעָה. וּמִפְתָּחוֹת הַעֲזָרָה בִּיקָם רֵצָה הַאָחָד לְפֶתַח אִינּוֹ יִכּוֹל עַד שִׁיתְפָּנוּ כָּל הָאָמְרָכְוָלִין וִיפְתָּחוֹ:

עין משפט ז

הרמב"ם הל' kali המקדש פ"ח ח"א

בְּגִדי כְּהַנָּה מִתְּפָר לְהַנּוֹת בְּהַן: לְפִיכָה לְבָשָׂם בְּיּוֹם עֲבוֹדָתָו וְאַפְלוֹ שֶׁלֹּא בְשֻׁעַת עֲבוֹדָה חוֹזֵץ מִן הַאֲגָנֶת מִפְנֵי שַׁהֲוָא שְׁעַטְנֵז:

הרמב"ם הל' עבודת יום הכהנים פ"ג ה"ט

קָרְיָא זֶה אַיִלָה עֲבוֹדָה לְפִיכָה אָמֵן רֵצָה לְקָרוֹת בְּגִדי חַל לְבָנִים מִשְׁלָוּ קֹרֵא. וְאָמֵן רֵצָה לְקָרוֹת בְּגִדי לְבַן קֹרֵא

ג. **כָּסֶף** משנה בגדי כהונה מותר ליהנות בהם וכיו'. בעיא דאייפשיטה בר"פ בא לו (דף ס"ח ס"ט). ומ"ש חוץ מן האבות וכיו'. שם ובפ"ק דתמיד אהא דתנן לא היו ישנים בגדי קדש אלא פושטין ומkaplin'ו ומנייחין תחת ראשיהם אמרינן (דף כ"ז) נהי דניתנו ליהנות בהם תיפוק ליה מושום איסורה דכלאים הניחא למ"ד אבנטו של כ"ג בשאר ימות השנה לא זהו אבנטו של כהן הדיות אלא למ"ד אבנטו של כ"ג זהו אבנטו של כהן הדיות כלומר דשל הדיות הו ששל כלאיםמאי איכא למימר וכבר נתבאר בר"פ זה רבינו פוסק כמ"ד אבנטו של כהן הדיות הו של כלאים ואע"ג דאסיק החט רבashi בגדי כהונה לית בהו מושום כלאים מושום דקשים הם הינו לענין הצעה אבל לבוש אפיקלו שהם קשים אסור ולפיכך כתוב רבינו דאבנט אסור לכחן הדיות ללבשו אלא בשעת עבודה והוא הדין לכחן גדול בשאר ימות השנה שאז אבנטו כלאים כשל כהן הדיות ולא נקט רבינו כהן הדיות אלא לאפוקי כהן גדול ביה"כ: וכותב הראב"ד א"א לא מהווים מן הגמרה הכליא לא כל היום מותר במקדש עד כאן לשונו. ונראה שטעמו מושום דמייתי שם בגמרה ברייתא דקתוני בגדי כהונה היוצא בהם למדינה אסור ובמקדש בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה מותר ומשמע להרב רבבי אברהם בן דוד דמסתים ותני בגדי כהונה אף אבנט בכל ומשמע לייה דבכל ענין שרי להו אף מושום כלאים ורבינו משמע לייה דהאי בריתא לאו לענין היתר כלאים מיתנייא אלא לענין היתר הנאת בגדי כהונה וכדיםיים בה מפני שבגדים כהונה ניתנו ליהנות בהן אבל היתר אבנט שהוא כלאים אינו אלא בשעת עבודה בלבד וכదאמירין בריש עריכין (דף ג':) בהדייא גבי כלאים דاشתרי גבי כהנים נהי דاشתרי בעידן עבודה ללא עידן עבודה לא אשתרי ויש לתמונה על הראב"ד מההיא דערכין וציריך לדוחוק ולומר שהוא מפרש בעידן עבודה לאו דוקא אלא הוא לייה כאילו אמר במקדש אלא מושום במקדש דשרין שלא בשעת עבודה טעם מושום במקומם עבודה הוא מגו דاشתרי בשעת עבודה אשתרי אף שלא בשעת עבודה מש"ה נקט בעידן עבודה ומפני שראיה הראב"ד חולשת דברים אלו כתוב דבריו כגוזר אומר להשיג:

שְׁבָגְדִי בְּהַנֶּה נְתָנוּ לְהַנֶּה בְּהַן שֶׁלָּא בְּשֹׁעַת עֲבוֹדָה כִּמֵּזָה שְׁבָאָרְנוֹ:

עין משפט זו הרמב"ם הל' תפילה ומזוזה וס"ת פ"ד ה"ב

בֵּית שְׁיִשׁ בְּוֹ תְּפִלִין אָוֹ סְפִר תֹּרֶה אָסָר לְשִׁמְשׁ בְּוֹ מְطֻתוֹ עַד שְׁיוֹצִיאָם אָוֹ יְנִיחָם בְּכָלִי וַיְנִיחָם הַכָּלִי בְּכָלִי אַחֲרָ שְׁאַינָו כָּלִין. אֲבָל אִם הִיה הַכָּלִי הַשְׁנִי מִזְמָן לְהַם אָפְלוֹ עַשְׂרָה פְּלִים כָּלִי אֶחָד הַן חַשְׁוּבִין. וְאִם הַנִּיחָן כָּלִי בְּתֹוךְ כָּלִי מִתְּפָר לַהֲנִיחָן תְּחִת מַרְאָשָׁתָיו בֵּין כֶּר לְכִסְתָּה שֶׁלָּא כְּנֶגֶד רָאשׁוֹ כְּדִי לְשִׁמְרָן וְאָפְלוֹ אֲשָׁתוֹ עַמּוֹ בְּמַטָּה:

ס. בסוף משנה בית שיש בו תפילין וכו'. ברייתא סוף פרק מי שמתו (ברכות כ"ה): בית שיש בו ספר תורה או תפילין אסור לשמש בו את המטה עד שיוציאם או שיניחם כלוי בתחום כלי אמר אבי לא שננו אלא בכלים שאינו כלין אבל בכלים שהוא כלין אפילו עשרה מאני אחד מנא דמו. ופירש רש"י אפילו עשרה מאני וכולן כלין אחד דמו: ואם הניחן כלוי בתחום כלי וכו'. שם (דף כ"ג) בעא מיניה רב יוסף בריה דרב נחונייא מרוב יהודה מהו שינויח אדם תפילין תחת מראשותו אי'ל המכ אמר שמואל מותר ואיפלו אשתו עמו ואותבה התחם לשماול ואסיקנן בתוקבתא ובתר הכי אמר רבא אף על גב דעתותך שמואל הלכה כוותיהמאי טעמא כל לנוטרינהו טפי עדריך והיכא מנה להו אי'ר ירמיה בין כר לכסת שלא כנוגד ראשו ואמירין נמי התחם אמר רב המנוח בריה דרב יוסף זימנא חדא הווי קאימנה קמיה דרבא ואמר לי זיל אייחי לי חפילין ואשכחתי הינו בין כר לכסת שלא כנוגד והוא ידענא דיום טבילה הוה כלומר שטבלה אשתו דה"לليل המשמש ולא גמורן הלכה למשעה הוא דברי. וסובר רבינו דהא דשרין באשתו עמו דוקא כשהניחן כלוי בתחום כלי ודבר פשות הוא דatto הנחה בין כר לכסת נימא עדידך מהנחתת כלוי בתחום כלי: וכותב ה"ר יונה דכנוגד ראשו אסור בכל עניין איפלו כלוי בתחום כלוי ואיפלו אין אשתו עמו ושלא כנוגד ראשו אם אשתו עמו צריך כלוי בתחום כלוי ואם אין אשתו עמו איפלו בכלים אחד סגי. אבל הרמב"ם לא חילק בין אשתו עמו לאין אשתו עמו ובכל עניין אמר שחריך כלוי בתחום כלוי לוחמורא עכ"ל. ולע"נ אפשר דמשום דבראשטו עמו עסיק רבינו מושום הכי נקט אם הניחן כלוי בתחום כלוי אבל אה"ן דרבינו נמי כשיין אשתו עמו לא בעין כלוי בתחום כלוי. וכותב ה"ר יונה דכלוי בתחום כלוי הינו כלוי אחד והכר כלוי שני. ומדבר רביינו נראה שהכר אינו חשוב כל שחרי כתוב ואם הניחן כלוי בתחום כלוי מותר להניחם תחת מראשותו בין כר לכסת הרוי שהצריך כלוי בתחום כלוי קודם שעיניהם בין כר לכסת:

שור"ע אוריין סימן מפעף ג

ג. אף להניהם כל בתוכו כלי ולהניהם תחת מרגולותיו אסור ^ע. וכן תחת מרגלותו נגדرأسו אסור אף בכלו תוך כל, אבל שלא נגדرأسו ואין אשתו עמו מותר בכל אחד ^ב, ובאשתו עמו ורוצחה לשמש צדיק כל בתוכו כל.

דף צז:

הרמב"ם הל' כל המקדש פ"ח ה"ב

ען משפט א

בגדי זהב הן בגדי כהן גדול זוהם שמנה כלים. הארבעה של כל כהן. ומעיל ואפוד וחושן וציצית. ואבנטו של כהן גדול מעשה רוקם הוא והוא דומה במעשהיו לאבנט כהן הדריות. ומצנפת האמורה באחרון היא המגבעת האמורה

^ע. משום שנוהג בהם מנהג ביזון, ב"ג.

^ב. כ"כ הט"ז בס"ק ג', ודלא כהב"ח.

^ג. כסוף משנה בגדי זהב הם בגדי כ"ג והם ח' כלים וכו'. לשון זה קשה בענייני שהרי הארבעה של כל כהן אינם של זהב וצ"ל דה"ק בגדי זהב הם מיוחדים בכהן גדול ובגדי כ"ג הם שמנה כלים הארבעה של כל כהן ומעיל ואפוד וכו' ואלו הארבעה הנוספים בכהן גדול הם של זהב. ומיש ואבנטו של כ"ג מעשה רוקם הוא מדכתיב ואבנט תעשה מעשה רוקם. ומיש והוא דומה במעשהיו לאבנט כהן הדירות נתבאר בסמוך. ומיש ומצנפת האמורה באחרון היא האמורה לבניינו וכו' לפיכך נקראת מגבעת. ניל שטעמו לומר כדברי הרמב"ן שאכתוב בסמוך שאותיות גיכ"ק מתחפות והואיל כאילו כתיב מגבעת והוא מלשון קובע וכן תירגם המתרגם מגבעות כובעין וככתב הראב"ד ולפיכך נקרא מגבעת א"א אני אומר אין מעששו של זה כמעששו של זה וכו'. והרמב"ן כתב בפרשת תוצאה וזיל כתוב רשי"י שהמצנפת כמיין כובע שהרי במקום אחר קורא לה מגבעת ומתרגםין כובעין וזה אינו שהרי אמרו שהמצנפת ארוכה י"ז אמה והרי היא כעין צניף שצונף בה ראש מגלגל ומחזיר מגלגל ומחזיר סבב ראשו כפלו על כפלו ומצנפת של כ"ג אינה קוראה מגבעת בשום מקום אבל בכהן הדירות אמר הכתוב מגבעת ואף היא מצנפת היא אלא שקיים בה כל ראש ומעלה הצללים עלייו כעין מגבעת שהוא כובע לדברי אונקלוס כי מגבעת כמו מגבעת כאשר אמרתי בחילופי הגימ"ל והקו"ר אלא שהמצנפת כמו המגבעת ולכך זכירו חכמים תדיר בכ"ג והדירות מצנפת בתורת הנים ובמסכת יודא שניינו כהן גדול משמש בה' בגדים וההדיוט בארבעה בכתנתה ומכנסים מצנפת ואבנט מוסף עליו כהן גדול חזן ואפוד ומעיל וציצית עכ"ל. ודבריו מסכימים לדברי רבינו:

בְּבָנָיו. אֲלֹא שֶׁפְּהַן גָּדוֹל צוֹנֵף בָּה כִּמי שְׁלוֹופֶה עַל הַשְּׁבָר. וּבָנָיו צוֹנֵפִין בָּה כְּכֻבָּע וְלִפְיכָךְ נִקְרָאת מְגַבְּעָת:

הרמב"ם הל' כלאים פ"י הי"ב עין משפט בג"ה.

כלאי בגדים מתר לעשותם ולמכרם ^ו אין אסור אלא ללבשן בלבד או להתקפות בהן שנאמר (דברים כב-יא) לא תלבש שעטנו. ונאמר (ויקרא יט-יט) לא יעלה עליך. העליה שהיא דרך לבישה אסור אבל עליה שאין עלייך. העליה שהיא דרך לבישה אסור אבל עליה שאין דרך לבישה כגון אהיל שהוא כלאים מתר לישב תחתיו. וכן מתר מן התורה לישב על מציאות של כלאים שנאמר לא יעלה עליה אבל אתה מציעו תחתך. ומדברי סופרים אלו עשר מציאות זו על גבי זו והתחנות שבהן כלאים אסור לישב על העליון שמא תפרק נימה על בשרו:

הרמב"ם הל' כלאים פ"י הי"ג

במה דברים אמורים ברכין כגון יריונות ושמלות. אבל בקשין שאין נcrcין כגון כרים וכסתות מתר לישב ולא הפסב עלייה. והוא שלא היה בשרו נוגע בהם:

^ו כסף משנה כלאי בגדים מותר לעשותם ולמכרם וכו'. משנה בפ"ח דכלאים. ומיש שנאמר לא תלבש שעטני, לומר הרי שלא אסור אלא לבישה בלבד. ומיש ונאמר לא יעלה עליך וכו'. אינו עניין לעניין ראשון אלא התחלה עניין הוא. ומיש אבל עליה שאין דרך לבישה כגון אהיל שהוא כלאים מותר לישב תחתיו, ירושלמי בסוף כלאים: וכן מותר מן התורה לישב על מציאות של כלאים וכו' עד והוא שלא יהיה בשרו נוגע בהם. בר"פ בא לו (דף י"ד): ובספק דביצה:

شو"ע יו"ד סימן שא פ"א

א. א. מותר מן התורה לישב על מצעים של כלאים **ש** שנאמר "לא יעלה עלייך" אבל אתה מציעו תחתיך.

הגה: מותר **ת** גם להעלותם עליו שלא בדרך חיים, כגון לפרק עליו אהל של כלאים, וכן לפרק כלאים על גיגית שרווחץ בה לשמר על החום, דאיינו אסור אלא דרך לבישה או להעלותם עליו דרך חיים.

א. ב. מדברי סופרים **א** אסור לשבת אפילו הם עשר מצעים זו על גב זו והתחthon שביהם כלאים שמא תכרך נימה על בשרו, במה דברים אמרוים במצעים רכימים כגון יריעות ושמלות, אבל כרים וכסתות שהם קשים אין לחוש שמא תכרך נימה עליו, ומותר לישון עליהם, ובלבבד שלא יהיה בשרו נוגע בבגד או מצע הכלאים.

מ"מ גם בקשים אם הם מלאים או אפילו רקים ומונחים על מטה או על תבן או פן שיכould ליכפף תחתיו ונכרך על בשרו אסור.

הגה: וי"א דכל זה בכליים דאוריות **ב** אבל בכליים מדרבנן והם קשים מותר לישב עליהם בכלל עניין, ומ"מ לכתהילה לא יעשה מצעים גם בקשים מכליים מדרבנן.

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ח ה"ז

עין משפט ה

ארע קרי לאחד מהן. הולך בمسבה שפתחת הקרקע
שהמלחמות הפתוחות להר הבית לא נתקדשו וטובל בחזר ווישב אצל אחיו הכהנים עד שנפתחין השערים

ש. מביריתא בכיצה י"ד ע"ב, ויומא דף ס"ט ע"א.

ת. אף מדרבנן מותר ונראה שלא יגע בהן. ש"ך ס"ק א'.

א. מימרא דר"ש בן פזי משום קהלה קדישא דבריושלים שם.

ב. כתוב הש"ך בס"ק ב' דצ"ע שזה לכוי' דבכליים דרבנן מותר לשבת עליהם בקשים, ואפי' ללבוש מותר בקשים.
וצוריך ליזהר לישב בעגלה שיש עליה אהל תפור בגד פשוט שלא יגע בצדדים של אהל זה. ט"ז ס"ק ב'.

בבקר יוצאה וחולקה לו:

עין משפט ו

הרמב"ם חל' בית הבחירה פ"ח ח"י

וּמְעַמֵּידין מִמֶּנָה אֶחָד עַל כָּל מִשְׁמְרוֹת הַשׁוֹמְרִים. וְאִישׁ
הַר הַבֵּית הָיָה נִקְרָא. וְהִיא מַחֲזִיר עַל כָּל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר
כָּל הַלִּילָה. וְאַבְיוֹקּוֹת דְּלוֹזְקוֹת לְפָנָיו. וְכָל מִשְׁמָר שֶׁאֵינוֹ
עוֹמֵד וְאֹמֵר לוֹ אִישׁ הַר הַבֵּית שְׁלֹום עַלְיכָךְ נִכְרֵת שֶׁהוּא
יִשְׁן חֻבְטוֹ בַּמְקָלוֹ. וְרִשְׁוֹת הָיָה לוֹ לְשַׁרְךָ אֶת כְּסֻותוֹ עַד
שֶׁהִי אֹמְרִין בִּירוּשָׁלָם מַה קֹּול בְּעַזְרָה קֹול בֵּן לְוִי
לוֹקָה וּבְגִדְיוֹ נִשְׁרָפִין שִׁישָׁן עַל מִשְׁמְרָתוֹ: